

Innehållsförteckning kapitel 3 EA-boken

3. Universitetets finansiering	2
3.1 Statliga anslag till grundutbildning och forskning	2
3.2 Externa medel	3
3.2.1 Uppdrag	3
3.2.2 Bidrag	4
3.2.3 Sponsring	5
3.3 Universitetsgemensamma ändamål	5
3.3.1 Fördelning av kostnader för universitetsgemensamma ändamål	6
3.4 Full kostnadstäckning	7
3.4.1 Uppdrag	8
3.4.2 Bidrag	8
3.4.3 Kalkyler för externfinansierad verksamhet	8

3. Universitetets finansiering

Universitetets verksamhet finansieras av ett antal olika källor. I stort sett alla intäkter som kommer universitetet till godo förs oavkortat ut till institutionerna. De statliga anslagen fördelas från konsistoriet till vetenskapsområdena som i förekommande fall fördelar till fakultetsnivån och vidare till institutionsnivån. De externa medlen förs direkt till respektive institution.

3.1 Statliga anslag till grundutbildning och forskning

Universitetets största enskilda finansieringskälla, motsvarande c:a 50 % av årsomsättningen, utgörs av anslag till grundutbildning och forskning som tilldelas av riksdagen. I den årliga budgetpropositionen lägger regeringen ett förslag till statsbudgetens utgifter. Därefter godkänner riksdagen, efter eventuella ändringar, regeringens förslag. Godkännandet följs av att Utbildningsdepartementet utfärdar ett regleringsbrev avseende universitetets verksamhet för det följande budgetåret. I regleringsbrevet får universitetet dispositionsrätt över anslagsmedlen samt uppdrag avseende utbildning. Universitetet får anslagsmedel för utbildningsuppdrag enligt en prislista, som fastställs av Utbildningsdepartementet, per helårsstudent och helårsprestation. Forskningsuppdraget är inte relaterat till prestation på samma sätt. Det ges utan krav på visst antal examina eller andra kvantitativa mått. Fakultetsanslagen beräknas utifrån en viss storlek och nivå på fakultetsorganisationen. För forskarutbildningen anges dock vissa krav avseende studiefinansiering.

Medel för grundutbildning och forskning tilldelas universitetet i form av ramanslag vilka utbetalas med en tolfedel varje månad till universitetets räntekonto i Riksgäldskontoret, RGK. Universitetet får ett anslag för grundutbildning, och ett anslag för forskning/forskarutbildning som är underindelad i vetenskapsområden. Om universitetets intäkter från grundutbildningsanslaget och forskarutbildningsanslagen överstiger eller understiger kostnaderna får över-/underskottet flyttas, balanseras, till nästkommande år. Universitetet får dock inte samla på sig för stora överskott eftersom Uppsala universitet är en icke vinstdrivande organisation. Det balanserade kapitalet får inte överstiga 10% av hela årsomsättningen, mätt i verksamhetsårets kostnader exklusive interna transaktioner.

3.2 Externa medel

Till externa medel räknas alla de medel som universitetet erhåller till sin verksamhet som inte utgör anslag till grundutbildning och forskning via statsbudgeten. Cirka 50 % av universitetets omsättning är externfinansierad. Definitionen av externa medel och hur externfinansierad verksamhet får bedrivas återfinns bl.a. i avgiftsförordningen samt i regleringsbrevet (länkar till förordningar: se under EA-boken på ekonomiavdelningens hemsida). Inom den externfinansierade verksamheten ryms flera olika verksamheter exempelvis uppdragsutbildning, uppdragsforskning och bidragsforskning. Externa bidrags- och uppdragsgivare ska bidra till de gemensamma kostnaderna och lokalkostnaderna i enlighet med principen om full kostnadstäckning, vilken följer av avgiftsförordningen och regleringsbrevet. Se vidare i EA-boken 3.4.

Externa medel erhålls i regel genom att forskare eller forskargrupper söker bidrag till forskningsprojekt eller forskare/lärare som på uppdrag från någon utomstående uppdragsgivare utför forskning eller utbildning. Uppdrags- och bidragsmedel tillfaller institutionen direkt, utan att gå vägen via konsistorium och fakultetsnämnd, men avtal och kontrakt ska godkännas av prefekt och i vissa fall av förvaltande organ. I de kontrakt som upprättas med bidrags- eller uppdragsgivarna ska det tydligt framgå om verksamheten finansieras av ett bidrag eller om det rör sig om ett uppdrag. Det är institutionerna som sedan ansvarar för diarieföring och arkivering av kontrakten.

3.2.1 Uppdrag

Uppdragsverksamhet avser sådan verksamhet där en institution åtagit sig ett uppdrag att för en utomståendes räkning utföra ett forskningsprojekt eller en viss utbildning. Uppdrag är en försäljningsverksamhet med särskilda krav på bakomliggande avtal där uppdragsgivaren ställer krav på motprestationer som ersätts enligt ett i förväg uppgjort kontrakt. Uppdragsgivare är vanligtvis privata företag, myndigheter, kommuner och landsting. Uppdragen måste komma från en juridisk person, aldrig från en fysisk person (privatperson). I uppdragsverksamheten ingår också utbildning beställd av annat universitet/annan högskola.

Universitetet har interna föreskrifter för hur avtal/kontrakt för uppdragsverksamhet ska upprättas och hur uppdragen ska kalkyleras och faktureras. Allmänna bestämmelser för uppdragsverksamhet vid Uppsala universitet, Dnr: 7784/97, finns under Regler och Riktlinjer på universitetets hemsida. Se även ekonomiavdelningens hemsida, Finansiering/Externa medel/Uppdrag.

Universitetets juridiska avdelning signerar uppdragskontrakt överstigande 100 000 kronor. Kontrakt överstigande en miljon kronor som avser gåvor

och donationer samt uppdrag ska godkännas av konsistoriet. Uppdrag ska alltid faktureras uppdragsgivaren

3.2.2 Bidrag

Bidrag innebär, till skillnad från uppdrag, att bidragsgivaren inte ställer några särskilda krav på motprestation. Bidragsgivaren kan ställa villkor för verksamhetens inriktning och avrapportering, men det finns inget köp-/sälj-förhållande.

I de fall bidragsgivaren vill ha namnunderskrift av förvaltande myndighet ska ekonomiavdelningen underteckna kontraktet. Efter det att projektledare och prefekt skrivit på kontraktet skickas ett original med uppgifter om fullständig kontering till ekonomiavdelningen som undertecknar och sänder originalet till bidragsgivaren.

Då bidragsgivaren inte begär förvaltarens undertecknande, skickas kontraktet direkt till bidragsgivaren från institutionen. En kopia sändes samtidigt till Ekonomiavdelningen med fullständig kontering.

EU-kontrakt undertecknas av Universitetsdirektören efter granskning av Juridiska avdelningen och ekonomiavdelningen. Kontering av EU-kontrakt skickas till ekonomiavdelningen.

De flesta bidragsgivare ställer krav på återrapportering. Villkoren framgår av kontrakten; exempelvis hur och när återrapportering ska ske samt eventuella skyldigheter att återbetala outnyttjade bidragsmedel. Om inget annat framgår av kontraktet görs återredovisningen för kontraktets hela finansieringsperiod, exempelvis tre år. För ytterligare information se även respektive bidragsgivares hemsida.

Begäran om omdisponering av medel, förlängd dispositionstid etc ska göras i god tid före angivet senaste dispositionsdatum.

Vid återredovisning används Raindancerapporten RÅDRED som underlag. Rapporten visar ett projekts faktiska bokföring. Rapporten ska stämma överens med den redovisning som skickas till bidragsgivaren. Om avvikelser har uppstått ska förklaring noteras på Raindancerapporten RÅDRED. I förekommande fall skickas en kopia av rättelse/omföring till ekonomiavdelningen. Även kopior av kontrakt ska då bifogas.

Återredovisningen till bidragsgivaren undertecknas av bidragsmottagare och prefekt samt i förekommande fall ekonomiavdelningen om underskrift av förvaltande organ/medelsförvaltare krävs.

3.2.3 Sponsring

Sponsring är ett samarbete på affärsmässiga grunder till ömsesidig nytta för två eller flera parter. Den sponsrade ger vissa förmåner till sponsorn och får som motprestation kontanta medel, varor eller tjänster. Har inga krav på motprestation avtalats är det inte sponsring utan fråga om gåva, bidrag eller donation.

Uppsala universitet har fastställt en Policy gällande sponsring, Dnr: UFV 2001/1797, se Regler och Riktlinjer samt ekonomiavdelningens hemsida, Finansiering/Externa medel/Sponsring. Enligt policyn får inte sponsringsavtal tecknas som innebär att en sponsor får exklusiv rätt att leverera varor eller tjänster till Uppsala universitet. Sponsorverksamhet ska präglas av öppenhet och tåla granskning från mediernas och allmänhetens sida. I Policyn framgår vilka företag/organisationer Uppsala universitet inte ska sponsra eller ta emot sponsorstöd från, samt arbetsordningen vid sponsorstöd m.m.

Skriftliga avtal gällande sponsring ska alltid upprättas i samarbete med juridiska avdelningen. Innan avtal träffas ska Informationsavdelningen alltid kontaktas. Det är rektor som undertecknar avtal om sponsorsamarbete. För värdering av motprestation i förhållande till sponsorbidrag ska vid behov samråd ske med ekonomiavdelningen.

Sponsringsbidrag får inte omfatta en institutions eller (motsvarande) baskostnader - t.ex. löner – utan ska vara ett sätt att finansiera särskilda projekt eller evenemang. När Uppsala universitet sponsrar en organisation/företag får inte statsanslag användas. Sponsring kan ingå i universitetets totala marknadsföringsinsatser. Motprestation kan t.ex. bestå i exponering av Uppsala universitets logo i tryckt eller digitalt medium eller former där studenter, universitetsanställda eller skolungdom bereds möjlighet till fritt eller reducerat inträde vid t.ex. kultur- eller idrottsevenemang.

Läs mer i Ekonomistyrningsverkets (ESV) skrift Sponsring som finansieringskälla? En vägledning för statliga myndigheter, ESV 2002:15. Skriften kan laddas hem från ESVs hemsida (www.esv.se).

3.3 Universitetsgemensamma ändamål

Universitetsgemensamma funktioner utgörs av universitetsledningen, universitetsbiblioteket exklusive bruksbiblioteken, universitetsförvaltningen samt ett antal universitetsgemensamma verksamheter som får sina uppdrag direkt från rektor.

Finansiering av universitets- och fakultetsgemensamma ändamål sker främst genom att institutionerna debiteras kostnader för gemensamma ändamål. Institutionens kostnad för de universitets- och fakultetsgemensamma ändamålen är beroende av hur stora lönekostnader institutionen har, eftersom fördelningen av de gemensamma kostnaderna görs genom ett procentuellt påslag på utbetalda löner. För att fastställa storleken på detta procentuella påslag, beslutar konsistoriet först om budget för de universitetsgemensamma funktionerna för det kommande året. Fakulteterna/vetenskapsområdena fastställer i sin tur budgetar för sina kommande verksamheter. Därefter upprättas en prognos över institutionernas lönekostnader det kommande året. Utifrån dessa beräkningar fastställs de procentsatser för universitets- och fakultetsgemensamma ändamål som månadsvis ska debiteras institutionerna.

Institutionernas kostnader för universitetsbiblioteket beräknas för de flesta vetenskapsområden/fakulteter enligt särskilda fördelningsnycklar, d.v.s. fasta påslag används. Institutionen automatdebiteras det fastställda beloppet med en tolfedel per månad. Bibliotekskostnaderna vid institutioner som tillhör Teknisk-naturvetenskapliga vetenskapsområdet och samhällsvetenskapliga fakulteten debiteras dock i form av ett procentuellt påslag på löneutfallet.

3.3.1 Fördelning av kostnader för universitetsgemensamma ändamål

Fördelning av kostnader för gemensamma ändamål baseras på lönekostnader. I löneunderlaget ingår direkt lön och arvode inklusive lönebikostnad (LBK), stipendier och utbildningsbidrag. Uttagen sker i samband med utbetalning av lön.

Att fördela kostnaderna för gemensamma ändamål efter lönekostnadsutfallet har valts eftersom behovet av stödfunktioner och infrastruktur ofta uppstår där personalen finns. Dessutom är denna modell lätt att administrera och lätt att förstå. En annan fördel är att kostnaderna för de gemensamma funktionerna automatiskt bokförs på rätt verksamhet och på rätt institution.

Uttag för täckande av kostnaderna för de universitetsgemensamma ändamålen (exklusive universitetsbiblioteket) har fastställts som en gemensam procentsats på lönesumman. Varje områdesnämnd/fakultetsnämnd fastställer även i sin verksamhetsplan ett belopp för bidraget till fakultetsgemensamma ändamål.

Debitering av kostnader för universitet- och fakultetsgemensamma ändamål (OH-avgifter) bokförs i samband med löneutbetalningen varje månad. Kostnaderna fördelas till institutionerna, enligt respektive fakultets procentsats, i förhållande till total lönesumma per prestation.

Det ankommer på institutionsledningen att fördela kostnaderna till exempel på olika projekt. Kostnader för institutionens gemensamma ändamål och fördelning av dessa kostnader behandlas i [kap 7 Ekonomiska händelser](#).

Aktuella procentsatser för uttag av universitets- och fakultetsgemensamma kostnader, för varje år fr.o.m. 2000, finns på ekonomiavdelningens hemsida under rubriken "Övrig information".

Vid debitering av kostnader för universitets- och fakultetsgemensamma ändamål används följande konton och motparter:

	Gemen- samma ändamål	SUNET	Fakultets- gem ändmål	Områdes- gemensamt	Bibliotek
Konto	7400	7400	7415	7415	7410
Motpart	998000	997000	Beror på fakultet	(Samhvet: 920000)	960000 (Tek/Nat: 991000, Samhvet: 921000)

3.4 Full kostnadstäckning

All verksamhet som finansieras med avgifter och/eller bidrag ska bedrivas med full kostnadstäckning. Innebörden av full kostnadstäckning är att såväl direkta kostnader som indirekta kostnader samt lokalkostnader ska täckas av avgiften eller bidraget.

För exempelvis ett forskningsprojekt ska samtliga kostnader inklusive projektets andel av gemensamma kostnader finansieras av bidrags- eller uppdragsgivaren. Gemensamma kostnader omfattar dels institutionens kostnader för egna gemensamma verksamheter och dels kostnader för fakultetsgemensamma och universitetsgemensamma ändamål.

Beträffande indirekta kostnader har riksdagen och regeringen beslutat att en lägsta nivå för påslag för indirekta kostnader ska för universitet och högskolor vara minst 18 procent av forskningsprojektens direkta kostnader exklusive lokalkostnader. Undantagna från detta krav är endast EU-finansiärer och andra överstatliga organ där Sverige godkänt avtal med sådana undantag.

3.4.1 Uppdrag

Enligt regleringsbrevet och avgiftsförordningen ska Universitetets uppdragsverksamhet alltid bedrivas med full kostnadstäckning. Såväl uppdragets direkta kostnader (t.ex. personal och material) som indirekta kostnader (universitets/fakultetsgemensamma och institutionsgemensamma kostnader) och lokalkostnader måste täckas. En beräkning av de faktiska direkta och indirekta kostnaderna ska göras.

3.4.2 Bidrag

I likhet med universitetens uppdragsfinansierade verksamhet ska den bidragsfinansierade verksamheten bedrivas med full kostnadstäckning.

Med anledning av statsmakernas beslut om en lägsta nivå för påslag för indirekta kostnader har en överenskommelse träffats mellan Sveriges Universitet och Högskoleförbund (SUHF) och ett antal större forskningsfinansiärer.

Överenskommelserna publiceras fortlöpande på ekonomiavdelningens hemsida; se Finansiering/Externa medel /Bidrag /Påslag.

För övriga finansiärer gäller kontraktets villkor.

I [ekonominytt 2002:10](#) finns information om den översyn av principerna för full kostnadstäckning som genomfördes under 2002.

3.4.3 Kalkyler för externfinansierad verksamhet

För den som ska göra en kostnadskalkyl till en uppdragsoffert eller till en ansökan om bidrag finns det mallar som bland annat automatiskt beräknar påslag för lönebikostnad (LBK) och gemensamma kostnader. Kalkylerna uppdateras löpande med gällande lönebikostnad vilket gör att den senaste versionen av kalkylen alltid bör användas. Kalkylerna är avsedda för internt bruk och ska inte skickas till finansiären. Till kalkylerna finns också anvisningar som närmare beskriver hur de ska fyllas i.

Kalkylerna med anvisningar kan laddas ner från ekonomiavdelningens hemsida; se Finansiering/Externa medel /Bidrag /Kalkyler.